

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Tdo/46/2018
Identifikačné číslo spisu: 2517010005
Dátum vydania rozhodnutia: 16.10.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Paluda
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:2517010005.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Paludu a sudcov JUDr. Františka Moznera a JUDr. Martina Piovartsyho na neverejnom zasadnutí konanom dňa 16. októbra 2018 v Bratislave v trestnej veci obvineného R. S. pre prečin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Trestného zákona, o dovolaní obvineného R. S. proti rozsudku Krajského súdu v Trnave zo dňa 20. apríla 2017, sp. zn. 5To/24/2017, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného R. S. sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

I.

Konanie predchádzajúce dovolaniu

Rozsudkom Okresného súdu Piešťany (ďalej aj „prvostupňový súd“) z 27. februára 2017, sp. zn. 16T/3/2017, bol obvinený R. S. uznaný za vinného z prečinu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

dňa 20. novembra 2016 v čase pred 21.56 hodinou v Q. pri miestnom kostole viedol pod vplyvom alkoholu ako vodič osobné motorové vozidlo značky škoda Felícia, modrej farby, evidenčné číslo: S., pričom bol zastavený a kontrolovaný hliadkou Obvodného oddelenia PZ Vrbové, ktorá ho podrobila dychovej skúške na zistenie prítomnosti alkoholu v dychu, a následne mu bola prostredníctvom prístroja Dräger Alcotest 7410, číslo prístroja B., pod číslom merania 0064 v čase o 21.56 hodine nameraná hodnota 1,05 mg/l alkoholu vo vydychovanom vzduchu, čo predstavuje 2,19 promile alkoholu v krvi, a pri opakovanej dychovej skúške pod číslom merania 0065 o 22.18 hodine hodnota 1,02 mg/l alkoholu vo vydychovanom vzduchu, čo predstavuje 2,13 promile alkoholu v krvi.

Za to mu prvostupňový súd uložil podľa § 289 ods. 1 Trestného zákona, s použitím § 36 písm. l), § 37 písm. m), § 38 ods. 2 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 8 (osem) mesiacov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona súd obvineného na výkon uloženého trestu odňatia

slobody zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom strázenia.

Podľa § 61 ods. 1, ods. 2, ods. 5 písm. a) Trestného zákona súd obvinenému uložil trest zákazu činnosti vedenia motorových vozidiel akéhokoľvek druhu v cestnej premávke na doživotie.

Podľa § 73 ods. 2 Trestného prvostupňový súd obvinenému uložil ochranné protialkoholické liečenie ambulatnou formou.

Krajský súd v Trnave rozhodujúc o odvolaní obvineného R. S. proti uvedenému rozsudku súdu prvého stupňa rozsudkom z 20. apríla 2017, sp. zn. 5To/24/2017, podľa § 321 ods. 1 písm. e), ods. 2 Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu a podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku obvinenému podľa § 289 ods. 1 Trestného zákona, s použitím § 36 písm. l), § 37 písm. m), § 38 ods. 2 Trestného zákona uložil trest odňatia slobody vo výmere 6 (šesť) mesiacov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom strázenia. Podľa § 61 ods. 1, ods. 2, ods. 5 písm. a) Trestného zákona krajský súd uložil obvinenému trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu na doživotie.

II.

D o v o l a n i e

a vyjadrenie k nemu

Proti citovanému rozsudku Krajského súdu v Trnave podal obvinený R. S. dovolanie prostredníctvom zvoleného obhajcu JUDr. Juraja Gavalca písomným podaním z 28. februára 2018, podaným toho istého dňa na poštovú prepravu, z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. h), písm. i) Trestného poriadku.

V podanom dovolaní obvinený vo vzťahu k týmto dovolacím dôvodom v podstate zopakoval svoju argumentáciu uvedenú aj v podanom odvolaní, týkajúcu sa skutočnosti, že podmienka predchádzajúceho dvojnásobného odsúdenia za trestný čin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 Trestného zákona, ktorá tvorí predpoklad uloženia trestu zákazu činnosti na doživotie podľa § 61 ods. 5 písm. a) Trestného zákona, podľa jeho názoru v predmetnej veci nebola splnená. Obvinený bol totiž rozsudkom Krajského súdu v Trnave z 22. marca 2007, sp. zn. 6To/46/2006, a rozsudkom Okresného súdu Piešťany z 24. júna 2003, sp. zn. 2T/91/2003, odsúdený za trestný čin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 201 písm. a) a písm. d) zákona č. 140/1961 Zb., a nie za trestný čin podľa § 289 Trestného zákona. Išlo teda o odsúdenie za iný trestný čin podľa iného ustanovenia Trestného zákona, a to aj s poukazom na § 8 Trestného zákona a na skutočnosť, že akékoľvek rozširovanie podmienok trestnosti je v trestnom práve hmotnom zakázané (zákaz analógie in malam partem).

V ustanovení § 61 ods. 5 Trestného zákona je podľa obvineného jednoznačne použité slovné spojenie trestný čin podľa § 289 Trestného zákona, so všetkými dôsledkami, ktoré sa k tomuto trestnému činu viažu, z čoho podľa jeho názoru vyplýva, že v predmetnej veci konajúce súdy nemohli ustanovenie § 61 ods. 5 Trestného zákona použiť, pretože obvinený nebol za trestný čin podľa § 289 Trestného zákona v minulosti ani raz odsúdený.

Obvinený v podanom dovolaní poukázal aj na ustanovenie § 438d Trestného zákona, z ktorého je podľa jeho názoru taktiež možné vyvodiť, že zákonodarcu mal v § 61 ods. 5 Trestného zákona na mysli len trestné činy podľa § 289 Trestného zákona. V opačnom prípade by totiž nepovažoval za potrebné osobitným ustanovením upraviť, že toto ustanovenie sa vzťahuje aj na spáchanie trestného činu podľa § 289 Trestného zákona pred 1. novembrom 2011.

Na podporu svojej argumentácie obvinený uviedol, že podľa prechodného ustanovenia § 437 ods. 5 Trestného zákona sa ustanovenie § 47 ods. 2 Trestného zákona vzťahuje aj na osobu, ktorá bola potrestaná za niektorý z trestných činov uvedených v § 43 ods. 1 zákona č. 140/1961 Zb., avšak iba za podmienky, že osoba spáchala ďalší trestný čin uvedený v § 47 ods. 2 Trestného zákona po nadobudnutí účinnosti Trestného zákona. Z uvedeného je podľa obvineného zrejmé, že Trestný zákon

automaticky nepovažuje trestné činy uvedené v zákone č. 140/1961 Zb. za totožné, a to ani v prípade ich zhodného slovného pomenovania. Bez existencie takého zákonného splnomocnenia, akým je napr. § 437 ods. 5 Trestného zákona, by prihliadanie na trestné činy podľa § 201 zákona č. 140/1961 Zb. v rámci ukladania trestu zákazu činnosti podľa § 61 ods. 5 Trestného zákona znamenalo nedovolené rozširovanie podmienok trestnosti a právnu neistotu, pretože by sa tým pripustilo aj používanie iných zákonov v oblasti trestného práva, napr. zákona č. 86/1950 Zb. a teoreticky aj predchádzajúcich (ak by sa nejaký obvinený dožil v zdraví vysokého veku), čo podľa obvineného nemôže byť právne v poriadku.

V závere podaného dovolania obvinený poukázal aj na to, že zo skutkovej vety odsudzujúceho rozsudku Okresného súdu Piešťany z 27. februára 2017, sp. zn. 16T/3/2017, nemožno vyvodit' zákonnú možnosť uložiť mu trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu na doživotie, pričom predchádzajúce odsúdenia, napĺňajúce túto zákonnú možnosť, musia byť podľa obvineného súčasťou popisu skutku.

Na základe uvedeného obvinený navrhol, aby dovolací súd rozsudkom podľa § 386 Trestného poriadku vyslovil porušenie zákona v ustanoveniach, o ktoré sa dovolací dôvod opiera, podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil rozsudok Krajského súdu v Trnave z 20. apríla 2017, sp. zn. 5To/24/2017, a podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal Krajskému súdu v Trnave, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvineného sa podaním zo 7. apríla 2018 vyjadril okresný prokurátor Okresnej prokuratúry Piešťany, ktorý vo svojom vyjadrení uviedol, že s obvineným prezentovanými dovolacími dôvodmi sa nestotožňuje a napadnutý rozsudok krajského súdu považuje za zákonný a správny. Poukázal pritom na § 438d Trestného zákona, ktorý bol do tohto zákona doplnený novelou - zákonom č. 313/2011 Z. z., cieľom ktorého bolo prehľbiť ochranu života, zdravia a majetku občanov pred vodičmi motorových vozidiel, ktorí vedú vozidlo v podnapitom stave alebo pod vplyvom drog. Z hľadiska plynutia času však tento zákon neustanovuje žiadne iné obmedzenie, ustanovuje len to, že pri ukladaní trestu je nutné vziať do úvahy aj odsúdenia, ktoré sa stali pred 1. novembrom 2011, pričom zákon výslovne neurčuje, že by malo ísť len o odsúdenia podľa Trestného zákona účinného do 1. januára 2006. S poukazom na znenie § 438d Trestného zákona je zrejmé, že predchádzajúcimi odsúdeniami, ktoré sa stali pred 1. novembrom 2011, budú potom okrem odsúdení za spáchanie trestného činu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 Trestného zákona aj odsúdenia za spáchanie trestného činu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 201 Trestného zákona účinného do 1. januára 2006, pretože ide o trestné činy, ktoré sú totožné nielen pomenovaním, ale aj obsahovo.

V dovolaní prezentovaný výklad obhajoby by podľa prokurátora znamenal dvojaký prístup k špeciálnej recidíve páchatel'ov, ak v jednom prípade by bola recidíva postihnutá a v inom nie, a to nielen v závislosti od spáchania skutku za účinnosti Trestného zákona. Je pritom evidentné, že zákonodarca uvedenou novelou a sprísnením postihu v prípade trestu zákazu činnosti po 1. novembra 2011, mal v úmysle zásadu trikrát a dosť uplatniť aj vo vzťahu k odsúdeniam, ku ktorým došlo pred 1. novembrom 2011 s tým, že súd môže prihliadnuť len na mimoriadne okolnosti predchádzajúcich odsúdení, nie na plynutie času alebo právne posúdenie skutku.

Konkurenciu viacerých trestných zákonov upravuje § 2 Trestného zákona, pričom z judikatúry je zrejmé, že pri postupe podľa tohto ustanovenia sú orgány činné v trestnom konaní povinné skúmať, či správne zistený čin obvineného je trestný podľa ustanovenia nového Trestného zákona, t.j. či jeho činom sú dané znaky niektorého trestného činu, pričom nie je rozhodujúce pomenovanie trestného činu, ale materiálny obsah páchatel'ovho konania (R 32/1962).

Konajúce súdy preto postupovali správne, keď obvinenému uložili trest zákazu činnosti na doživotie, pretože i keď bola trestná činnosť obvineného právne posúdená podľa rozdielnych Trestných zákonov, z materiálneho hľadiska išlo o totožnú trestnú činnosť a preto podľa názoru prokurátora nemožno konštatovať naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku.

Rovnako tak podľa prokurátora nie je naplnený ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, pretože na hlavnom pojednávaní konanom 27. februára 2017 boli predchádzajúce odsúdenia obvineného riadne oboznámené, pričom obvinený a obhajca mali možnosť sa k uvedeným dôkazom vyjadriť; toto právo však nevyužili. Skutočnosť, že predchádzajúce odsúdenia, na ktoré súd pri ukladaní trestu prihliadol, nie sú súčasťou skutkovej vety, nie je v rozpore s aplikačnou praxou, pretože súčasťou opisu skutku je výhradne to, čo má odraz v tzv. právnej vete rozsudku, to znamená iba to, čo tvorí znaky skutkovej podstaty trestného činu, zo spáchania ktorého bol obvinený uznaný za vinného. Recidíva je súčasťou opisu skutku iba v prípade, ak je aj znakom základnej alebo kvalifikovanej skutkovej podstaty stíhaného trestného činu.

Na základe uvedeného prokurátor uviedol, že napadnutý rozsudok Krajského súdu v Trnave považuje za zákonný a navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky na verejnom zasadnutí dovolanie obvineného podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku zamietol.

Spis spolu s podaným dovolaním bol Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky predložený 23. júla 2018.

III.

Konanie pred dovolacím súdom

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku), oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote a na príslušnom súde (§ 370 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku), a že spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1 a ods. 2 Trestného poriadku). Okrem toho zistil, že bola splnená aj podmienka dovolania podľa § 372 ods. 1 Trestného poriadku, veta prvá, keďže obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok a o tomto bolo rozhodnuté.

Súčasne však dospel k záveru, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, nakoľko je zrejmé, že nie sú naplnené dôvody dovolania uvedené v § 371 ods. 1 písm. h), písm. i) Trestného poriadku.

Úvodom je potrebné uviesť, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdu, ktorým sa má zabezpečiť náprava procesných a hmotnoprávných chýb taxatívne uvedených v ustanovení § 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok (s výnimkou dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku) neslúži na revíziu skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa.

Obvinený v podanom dovolaní uplatnil dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. h) a písm. i) Trestného poriadku, podľa ktorých dovolanie možno podať, ak bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa, a ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť. Naplnenie týchto dovolacích dôvodov obvinený videl v nesprávnej aplikácii § 61 ods. 5 písm. a) Trestného zákona a v neuvedení predchádzajúcich odsúdení obvineného v skutkovej vete rozsudku prvostupňového súdu.

V tejto súvislosti je potrebné v prvom rade ozrejmiť vzájomný vzťah dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku a § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku. Kým prvý z nich je všeobecným hmotnoprávnym dôvodom, druhý je špeciálnym hmotnoprávnym dôvodom vzťahujúcim sa k výroku o treste. Z logiky tohto vzťahu potom vyplýva, že samotný výrok o treste, okrem prípadov nesprávnej aplikácie ustanovení kogentnej povahy viažucej sa k rozhodovaniu o treste, môže byť napadnutý prostredníctvom nie všeobecného, ale len prostredníctvom špeciálneho dovolacieho dôvodu, ktorý sa viaže k výroku o treste (stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu, sp. zn. Tpj

46/2010, uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 5, roč. 2011). Z uvedeného je potom zrejmé, že dovolacie námietky obvineného obsahovo spadajú pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku a nie pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku.

Pokiaľ ide o obvineným namietané nesprávne uloženie trestu zákazu činnosti na doživotie z dôvodu nemožnosti prihladiť na predchádzajúce odsúdenia obvineného, tu je potrebné v zhode s odôvodnením rozsudku prvostupňového súdu poukázať na uznesenie najvyššieho súdu zo 16. decembra 2014, sp. zn. 2 Tdo 56/2014, uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 87, roč. 2015 - II., v zmysle ktorého „ak odsúdený už bol odsúdený za to, že prechovával psychotropnú látku vo väčšom množstve, než je zákonné maximum pre miernejšiu právnu kvalifikáciu (§ 186 Trestného zákona v znení účinnom do 31. decembra 2005) a teda bolo jeho konanie, bez ohľadu na danosť alebo absenciu osobno-spotrebného účelu držby, kvalifikované podľa § 187 Trestného zákona v znení účinnom do 31. decembra 2005, zodpovedá táto kvalifikácia v právnom režime súčasne účinného Trestného zákona kvalifikácii podľa § 172 Trestného zákona (teda znaku uvedenému v ods. 1 písm. d) tohto ustanovenia), a nie kvalifikácii podľa § 171 Trestného zákona. Je preto aplikačne správne použiť znak uvedený v § 172 ods. 2 písm. a) Trestného zákona (skoršie odsúdenie za „taký“ čin) ako okolnosť, ktorá podmieňuje použitie vyššej trestnej sadzby.“

Aplikujúc závery vyplývajúce z vyššie citovaného rozhodnutia na predmetnú trestnú vec možno konštatovať, že pokiaľ § 61 ods. 5 písm. a) Trestného zákona vo svojom znení predpokladá uloženie trestu zákazu činnosti na doživotie v prípade odsúdenia páchatel'a za trestný čin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289, ktorého sa dopustil ako vodič dopravného prostriedku, hoci bol už za taký trestný čin, ktorého sa dopustil ako vodič dopravného prostriedku, dvakrát odsúdený, slovné spojenie „taký trestný čin“ nemožno vykladať spôsobom, ktorý naznačil obvinený v podanom dovolaní, teda, že ide len o trestný čin podľa § 289 Trestného zákona, ale je potrebné ho vykladať spôsobom, ktorý popísal prvostupňový súd v odôvodnení rozsudku a s ktorým sa stotožnil aj krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku. Pokiaľ by totiž zákonodarca chcel obmedziť predchádzajúce odsúdenia obvineného len na tie, ktoré sú kvalifikované ako ohrozenie pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 Trestného zákona, uviedol by to tak v rámci ustanovenia § 61 ods. 5 Trestného zákona (teda namiesto „za taký trestný čin“ by uviedol „za trestný čin podľa § 289“), čo však neurobil. Ak teda zákonodarca v predmetnom ustanovení uviedol slovné spojenie „za taký trestný čin“, je zrejmé, že takouto formuláciou chcel do predmetného rámca zahrnúť aj predchádzajúce odsúdenia obvineného, kvalifikované ako trestný čin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 201 zákona č. 140/1961 Zb.

Správne preto postupoval prvostupňový súd, keď pri svojom rozhodovaní prihladal aj na predchádzajúce odsúdenia obvineného, ktorých sa dopustil za účinnosti predchádzajúceho Trestného zákona, a takýto postup, s poukazom na vyššie uvedené, nie je nedovoleným rozširovaním podmienok trestnosti, ani nesprávnou aplikáciou § 61 ods. 5 Trestného zákona, ako to prezentoval obvinený v podanom dovolaní.

Na uvedenom nič nemení ani obvineným poukazované ustanovenie § 438d Trestného zákona, pretože toto ustanovenie nevyklučuje vyššie uvedené použitie predchádzajúcich odsúdení podľa zákona č. 140/1961 Zb., naopak, poukazuje na znenie § 61 ods. 3 alebo ods. 5 Trestného zákona a rovnako ako odkazované ustanovenia používa slovné spojenie „trestný čin“ a nie „trestný čin podľa § 289.“

Napokon, vo vzťahu k obvineným namietanému neuvedeniu predchádzajúcich odsúdení v skutkovej vete odsudzujúceho rozsudku je potrebné uviesť, že predchádzajúce odsúdenia obvineného, odôvodňujúce aplikáciu § 61 ods. 5 Trestného zákona, nie sú zákonným znakom trestného činu [na rozdiel napr. od predchádzajúceho odsúdenia pri prečine ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 3 písm. a) Trestného zákona], ale ide o skutočnosti, ktoré majú za následok stanovenie výmery trestu zákazu činnosti. Tieto odsúdenia sa tak v predmetnom prípade nevzťahujú na výrok o vine, súvisia len s výrokom o treste a z tohto dôvodu uvádzanie skutočností odôvodňujúcich použitie § 61 ods. 5 Trestného zákona v skutkovej vete odsudzujúceho rozsudku nemá žiadne opodstatnenie (na rozdiel od

prípadu, v ktorom by tieto skutočnosti tvorili zákonný znak trestného činu, čo však nie je tento prípad).

Možno preto uzavrieť, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku v predmetnej veci naplnený nebol.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že v predmetnej veci nie je splnený dôvod dovolania predpokladaný ustanovením § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku a z tohto dôvodu dovolanie obvineného R. S. na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.